

PRATA OM ALKOHOL

Novellsamling med ungdomars tankar
och erfarenheter kring alkohol

2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014

2015

PRATA OM ALKOHOL

Novellsamling med ungdomars tankar
och erfarenheter kring alkohol

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

PRATA OM ALKOHOL

FÖRORD

I denna novellsamling presenteras samtliga finalister i *Prata Om Alkohols* novelltävling 2014 på temat ungdom och alkohol. Novellerna är skrivna av ungdomar på högstadiet och gymnasiet och valdes ut bland 1 000 bidrag från elever runt om i landet. Med stor berättarglädje och ett rakt språk bjuder författarna oss på berättelser som med olika infallsvinklar tar sig an ämnet – ingen novell är den andra lik.

Vi hoppas att boken ger upphov till reflektion och diskussion. Läs den på egen hand, tillsammans med andra eller använd den som diskussionsunderlag i klassrummet.

Novelltävlingen är en del av den långsiktiga skolsatsningen *Prata Om Alkohol*, som syftar till att få ungdomar att avstå från alkohol. *Prata Om Alkohol* består i huvudsak av ett läromedel för hälsofrämjande arbete med ungdomar. Läromedlet kan användas för att skapa en röd tråd i arbetet, men också som ett material att inspireras av och bygga vidare på.

Prata Om Alkohols läromedel används idag av 75 procent av Sveriges högstadie- och gymnasieskolor och novellsamlingen har hittills beställts i över 27 000 exemplar.

På www.prataomalkohol.se kan du läsa mer om satsningen, beställa metodmaterial och den senaste upplagan av novellsamlingen. Jobbar du med ungdomar är allt material kostnadsfritt.

Prata Om Alkohol drivs sedan 2006 av utbildningsföretaget *Kunskapskraft & Media* med medel från branschorganisationerna *Sprit & Vinleverantörsföreningen* och *Sveriges Bryggerier*.

Stort tack till alla som deltog i novelltävlingen 2014 och trevlig läsning!

INNEHÅLL

HÖGSTADIET

ETT STEG FRAMÅT MIA ZHAO – MJÖLBY	7
MED ANDRA ORD EMMA GARCIA STRID – GÄVLE	10
ETT BREV TILL MITT YNGRE JAG SOFIE SÖRMAN – BORGHOLM	12
KIM MAGDALENA MIXTER-SCHÖNNINGSSON – ÖSTERSUND	14
NIO TIMMAR TOVA ANDRÉE – GÄVLE	17
UTAN TITEL CLARA PERSSON – KLIPPAN	19

GYMNASIET

INTE EN DJÄVEL KAN RÖRA HONOM NU JOHANNA MARTINSSON – KARLSKRONA	21
OM DE BARA VISSTE VAD JAG VET MARIA ARVIDSSON – UDDEVALLA	24
ATT FALLA NATHALIE KÄLLSTRÖM – GÄVLE	26
DU & JAG HANNA BOSTEDT – GÄVLE	29
FASA JOHANNA ERIKSSON – UPPSALA	31
REGN DAVID EVERTSSON – HÄRRYDA	33

ETT STEG FRAMÅT

FÖRSTAPRISTAGARE HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: MIA ZHAO

SKOLA: BLÅKLINTSKOLAN, MJÖLBY

LÄRARE: SARA ANDERSSON

MOTIVERING: För sitt annorlunda stilistiska grepp, som gör motstånd men vinner på sin konsekvens och formuleringskonst. Läsaren placeras i en inre, och yttre, värld av hopplöshet och fullständig uppgivenhet, som man till sist inte kan värja sig mot.

Ett steg framåt. Kompakt yta. Nu tror jag att jag vågar. Jag har länge varit rädd för att göra det. Rädd för att göra fel val och förlora något jag inte vet att jag skulle sakna. Men nu vet jag att det är det lättaste sättet att slippa all smärta, eller? Det är min största önskan att få blunda och aldrig behöva tänka på allt ont som berör mig, men det är också min största fruktan. Men man måste möta sina rädslor förr eller senare, är det inte så? Jag klarar inte av mer. Snart så kommer jag att bryta ihop. Allt och alla har format mig till ett vingligt korthus. Ett till försök till ett leende så kommer jag att rasa. En till vit lögn så kommer jag krossas. Men nu är det dags. Jag vågar. Jag ska. Jag måste.

Ett steg framåt. Kompakt yta. En del av mig skriker för att slippa alla alkoholdränkta kläder, alla fördomar och alla blåmärken på min arm som jag måste gömma. Under de längsta nätterna, då ugglorna går sömnlösa och månen lyser arrogant, är det som värst. Bakom de mörka och oskyldiga persiennerna så finns det inga regler som begränsar aktionerna. I den trånga lilla lägenheten finns varken moral eller kärlek. Alkoholen regerar. Det är också där jag erhåller missfärgningar på min bara hud. En annan del av mig viskar desperat i bakgrunden om skräcken att aldrig kunna känna smärta igen. Att aldrig kunna känna något överhuvudtaget igen.

Ett steg framåt. Kompakt yta. Ytan ja, det är allt som räknas. Ytan är allt de ser och allt man behöver för att komma någonstans i livet. Vem känner till hemligheterna som gömmer sig bakom det vackra leendet och tårarna som ständigt kämpar för att befria sig från ögonvrån. Vem kunde ana att den självsäkra partytjejen som alla beundrar kunde hamna här. Vem har nå-

gonsin besökt den mörka sidan av skönheten. Vem har någonsin upptäckt de falska underskrifterna. Vem har någonsin undrat vad den starka vaniljdoften försöker att dölja. Vem kunde känna till?

Ett steg framåt. Kompakt yta. Ingen kärlek. Ingen värme. Jag tittar ut mot staden och de trafikerade vägarna. Skymningen faller sakta och de färgade ljuspaljetterna växer och smälter ihop med de stolta skyskraporna. Allt blir suddigt. En ensam saltdroppe plöjer sig fram genom den ojämna huden. Sakta kyls den av och droppar ner från hakan. Den försvinner meningslöst tätt följd av en annan droppe som sedan översköljs av en flod. Avundsjuk. Avundsjuk på de som har en omsorgsfull familj. Avundsjuk på de föräldralösa som vet vad en nykter miljö betyder. Nykter är en anonym term som aldrig ens har haft en tanke på att hälsa på vårt lilla boende. Samtidigt som kronofogden och lån är två objudna stamkunder som alltid stiger in utan att knacka på. Fler och fler vita kuvert och mindre ytor att sitta på. Fler och fler konservburkar och färre konversationer. Så är det. Så har det alltid varit.

Ett steg framåt. Kompakt yta. Inburad. Fångad. Livrädd. Naken fast jag är fullt påklädd. Fängslad fast jag är totalt fri. Panikslagen över att folk ska få reda på sanningen. Vettsskrämd av deras sympatiska ögon och medlidande leenden. Ångestfull av specialbehandlingarna folk ger för att man inte är som alla andra. Skräckslagen över deras åsikter. Tänk om det hade funnits någon som jag kunde prata med. Tänk om någon hade frågat om hur jag mårde eller sett hur jag har mått. Tänk om mina grannar hade frågat om de förtvivlade skriken på nätterna istället för att behålla sin värdighet och inte blanda sig i något. Tänk om jag kunde sluta vara rädd för mina egna drömmar. Tänk om någon hade brytt sig. Skulle jag vara här då? Skulle jag fortfarande vara intrasslad i den här röran? Jag vet inte, men man ska aldrig vara positiv. Det finns inget lyckligt i alla sina dagar, i alla fall inte för mig. Jag har slutat att tro på sådant sedan den första gången jag såg högen med de gröna glasflaskorna.

Ett steg framåt. Kompakt yta. Nu står jag på utkanten av världen. Jag ser ut på planeten så långt som det går tills horisonten gränsar marken från att nå himlen. Jag blundar. Jag hör liv. Jag andas in. Jag känner den våta asfaltsdoften tränga sig in i mina näsborrar. Det luktar nyktert. Jag sträcker ut mina armar. Jag känner mig levande. Luften sveper sig om mig och vidrör mitt hår. Tiden stannar. Snart kommer allt vara över. Jag tittar ner. Är det inte nu som folk springer fram och försöker att hindra en som i alla filmer? Då de säger massa saker och allting fixar sig? Men ingen gör det. De som ska göra det vet knappt om min existens. Det behövs egentligen bara tre ord för att hindra mig. De tre ord

som jag har saknat hela mitt liv. Men det finns ingen som säger
det. Det har det aldrig funnits.

Inhalera.

Ett steg framåt.

Bröstkorgen reser sig snabbare och snabbare.

Bara ett steg till.

Hjärtat slår hårdare än någonsin.

Sen är det över.

Tårarna forsar.

Fritt fall.

MED ANDRA ORD

ANDRAPRISTAGARE HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: EMMA GARCIA STRID

SKOLA: INTERNATIONELLA ENGELSKA SKOLAN, GÄVLE

LÄRARE: THERESE SILVERLOO

MOTIVERING: Novellen beskriver hur alkohol kan förgifta och förstöra en familj. Med en klar prosa framkommer de anhörigas maktlöshet inför en familjemedlems alkoholproblem.

– Hur var filmkvällen igår? frågar Emelie hoppfullt.

Pappa drack vodka som om det vore vatten, och ett litet argument om vilken film vi skulle titta på slutade i skrik, tårar och krossat glas.

Det är det jag vill säga. Men jag säger det med andra ord.

– Vi hade så roligt, svarar jag glatt. Det var jätteskönt att spendera lite tid som familj liksom.

Jag ler, stänger skåpet och börjar gå därifrån. Tårarna brinner innanför ögonlocken men jag låter dom inte komma. Jag tänker bara en sak medans jag går igenom korridoren.

Le och vinka Mia. Le och vinka.

Fem timmar senare står jag och låser upp dörren till en tom lägenhet, och även fast jag är ensam är det som att skriken hänger kvar i luften. Jag sneglar in i vardagsrummet, glaset är borta och allting står på sin plats, det finns ingenting där som tyder på att något har hänt, det enda som finns kvar nu, är minnen som jag helst skulle glömma.

Jag går in på mitt rum, sätter mig på sängen och tar fram mina läxor. Jag försöker koncentrera mig på franska revolutionen men ögonlocken blir tyngre och tyngre för varje gång jag vänder bladet.

Jag hör hur ytterdörren öppnas och doften av friterad kyckling fyller min näsa. Inne i köket står mamma och pappa, mamma dukar medans pappa står och pratar om den gången då han ramlade ur sin fiskebåt, en historia som han har berättat för oss minst hundra gånger, men mamma skrattar så mycket att man skulle kunna tro att hon aldrig hade hört den förut. När hon tittar upp och ser mig stå vid tröskeln, ler hon varmt och gestikulerar åt mig att komma.

– Kom in hjärtat, pappa har varit och köpt thaimat.

Jag kollar på bordet, där står en stor skål fylld med friterad kyckling och en stor selektion av olika dipsåser. Mitt bland allting, står en vas fylld med röda rosor.

Pappa vänder sig om och blinkar åt mig.

– Jag vet hur mycket min lilla gurka älskar friterad kyckling.

En varm känsla sprider sig inom mig med de orden, Gurkan är det enda pappa har kallat mig för sedan jag föddes, till och med när han pratar om mig utan att jag ens är där.

Jag vaknar med ansiktet nedborrat i boken och gnussar ögonen. Jag kollar på klockan, 20:37. Jag går ut till köket och ser pappa sitta vid bordet med en tom ölflaska i handen.

– Mia kan du ge mig en till öl? mumlar han, men jag kollar bara på honom och han stirrar tillbaka med livlösa ögon. Jag skannar av köket med ögonen, inga smutsiga tallrikar i diskhon och inga röda rosor syns till.

Fem minuter senare står jag utanför Emelies hus och knackar på dörren. Jag hör hur fotstegen närmar sig inne i huset och när hon öppnar dörren kollar hon på mig med en förvirrad min.

– Vad är det som har hänt? frågar hon förskräckt.

– Han kallade mig för Mia, svarar jag, och jag känner hur tårarna börjar bildas, men den här gången gör jag ingenting för att stoppa dom.

ETT BREV TILL MITT YNGRE JAG

TREDJEPRISTAGARE HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: SOFIE SÖRMAN

LÄRARE: CATRINE NILSSON

SKOLA: ÅKERBOSKOLAN, BORGHOLM

MOTIVERING: Intressant grepp med en novell i form av ett brev till ett yngre "jag". Skriven på ett rakt språk.

Hej Jack Arthur Way!

Jag vill att du lyssnar väldigt noga på vad jag har att säga till dig, kära Jack. Jag är äldre, visare, men du kommer dit, jag lovar.

Jag vet att du är omkring 16 år och bor på ett motell med din alkoholmissbrukare till far som sårar och skadar dig var dag och du tänker "Varför är jag fortfarande här? Vad har livet i beredskap för mig?". Men sluta med det! Det här är menat att vara. Det suger, men utan dessa tre år av att inte ha någonting och bo i ett rum tillsammans med din pappa, skulle du aldrig ha gett dig hän åt musiken. Jag vet att det låter sjukt galet, men det är det här som skiljer dig från alla andra. Det är musiken som gör att du klarar dig. Det är det som håller dig vid liv. Och framförallt, detta är vad som gör dig till dig!

Du kommer att ha ett seriöst piller- och alkoholmissbruk, lite som din far. Men efter dessa år kommer du att lära dig att alkohol aldrig löser din depression. Det kommer bara att skjuta upp sorgen inombords och få dig att göra vansinniga saker. Som den gången du nästan brände ner din fars piano och var tvingad att sova utomhus i en hel vecka. Det var tur att det var sommar eller hur, kompis? Du kommer faktiskt att göra en hel del misstag. Men ibland är det enda sättet att lära sig något själv att lära sig det på det hårda sättet. Och du är inte den enda som känner såhär. Jag vet att det låter klyschigt, men det är sant.

Du är en ängel i förklädningen av en musiker, skickad till jorden för att gå igenom ett helvete i syfte att rädda liv, hjälpa dem att kämpa för deras liv och kunna relatera till dem. De behöver dig mer än vad du någonsin kan tro. Det här är inte kul alls och du

kommer att sãras mer än mest, men försök att inte vara så hård mot dig själv. I det långa loppet kommer du att förlora dem du bryr dig mest om. Bara för att du är olycklig så måste du inte ta ut det på dem. Det kommer alltid att finnas fallgropar och folk som vill förstöra din dröm, eller dra dig med på deras egen mörka stig. Men du måste komma ihåg, följ dem inte. Var alltid din egen ledare! Gör bra val bland vännerna och sällskapet du behåller omkring dig, och håll ut!

Det handlar inte om hur hårt du slår, utan hur många slag du kan tåla och fortfarande resa dig upp igen. Om du inte förstår det nu, förstår du det senare. Det sista jag måste säga till dig är att du har ett ljus inom dig. Låt det lysa!

Jag älskar dig! Håll ut!

Jack

KIM

FINALIST HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: MAGDALENA MIXTER-SCHÖNNINGSSON

SKOLA: TORVALLASKOLAN, ÖSTERSUND

LÄRARE: URSULA ANDERSSON

Min älskade Kim

Den dagen var det mörkt ute men de små gatlamporna lyste upp vägen för oss. Lamporna liknade stjärnorna som tindrade på himlen. Du höll min lilla hand i dina stora och varma. I andra handen höll du din röda påse med sprit som någon kompis hade köpt ut till dig. Vi mötte två berusade gubbar vid centrum och de hade en exakt likadan påse som vi. Den enda skillnaden var att i deras påsar fanns bara de tomma flaskorna kvar. Det hörde man på det klirrande ljudet som uppstod när flaskorna slog emot varandra. När jag var liten var jag rädd för ”fullisar”. Jag tyckte de betedde sig underligt när de gick sådär stapplande och pratade sluddrande och högljutt. Jag tittade in i dina ögon som utstrålade glädje över att äntligen få vara en i gänget, att få slippa stämpeln fotbollsnörden.

När vi närmade oss festen hördes dunka dunka-musik med någon meningslös text, och det stank av alkohol. Jag stirrade in genom fönstret och mobilen vibrerade i fickan. Det var som en uppmaning att gå hem och glömma festen, spriten och glömma allt som hänt den senaste månaden. Jag saknade den gamla Kim, den som helst pratade om fotboll. Vilket lag han trodde skulle vinna Champions League. Vilka som gjorde mål i den senaste

matchen. Men mest av allt saknade jag den Kim som skrek av glädje när han lyckades sparka bollen rakt i krysset. Nu för tiden var det bara tal om vad som hänt på förra festen. Om den nya kompisen som råkade spy över en matta och om hur packade alla hade varit. Helt utan förvarning tog du ett stadigt grepp omkring mig. Dina muskulösa armar trycktes mot min bröstorg. Du lyfte upp mig i luften och jag skrek:

– Släpp ner mig!

Du snurrade runt mig i luften så mina ben dinglade och jag kände mig som en fågel. Jag skrattade och du fortsatte bära

mig hela vägen in. Men när vi kom in släppte du taget om mig och jag kände hur naket allt kändes när dina armar inte höll om mig. Du kom tillbaka med några flaskor sprit och räckte mig en. Du log ett snett leende. I min mage fanns en obehaglig känsla men jag vågade inte säga nej utan smuttade försiktigt på spriten.

Efter ett tag började stämningen i festlokalen dras upp och jag drog ut dig på dansgolvet.

Det var trångt och varmt inne i lokalen och vi dansade och dansade. Du kysste mig på munnen och jag kände smaken av vodka och det fick mig att må illa. En liten tjej råkade snubbla framför mina fötter och hon såg ut att behöva hjälp. Jag tittade mig omkring för att se om hon hade några kompisar i närheten som kunde hjälpa henne men jag såg ingen som tittade hitåt. Jag böjde mig ner och tog tag i hennes hand som var alldeles klubbig av svett och jag hjälpte henne upp från dansgolvet. Hennes blonda hår blänkte i ljuset av discolampan

– Vad heter du? frågade jag henne och hon svarade med en liten röst:

– Linn.

Jag stannade där hos henne ett bra tag och vi pratade om allt möjligt. Sedan kom Linns vänner och de skulle följa med henne hem. Jag gick ut på dansgolvet igen för att hitta dig, Kim, men du var borta. Jag tittade mig noga omkring och jag skymtade en bit av din rödrutiga skjorta borta vid scenen men jag såg lite halvsuddigt av all alkohol i blodet och jag var mycket trött. Jag tog av mig mina högklackade skor och det värkte i fötterna av skorna som var en storlek för små och hade skavt mot stortån. Jag halvsprang framåt mot scenen i hopp om att hitta dig. Jag knuffade mig fram igenom folksamlingar och försökte andas stora andetag men paniken var överväldigande. Jag råkade springa in i en man som var mycket berusad och han gormade:

– Se dig för!

Jag sprang med darrande ben och fötter som värkte. Jag var förbannad, frustrerad och förvirrad och jag ville bara gå hem.

Vid scenen stod en hel folksamling i en cirkel. De klappade händerna, busvislade och ropade:

– Heja, heja, heja!

Det var som en fotbollsmatch. Jag trängde mig fram för att se något genom den tjocka folksamlingen och där mitt i cirkeln stod du Kim. De klappade händerna för att du halsade i dig

massor av sprit under samma andetag. Jag försökte armbåga mig fram till dig. Men ju mer jag försökte, desto mindre kom jag fram. Jag skrek med rosslig hals:

– KIIIIIMMMMM! men det försvann i dunklet av ropade röster.

Alla ögon var riktade mot dig och det såg ut som du njöt av uppmärksamheten. Jag försökte få ögonkontakt med dig men dina ögon hade inget fokus utan flimrade bara förbi, precis som tiden.

Allt gick för fort den natten Kim, för mitt under svepandet av alkohol föll du ihop där på golvet och de tjejerna som stod närmast skrek av skräck med gälla röster. Just då var det som att tiden stannade, jag stod som förstelnad med benen i golvet och händerna skakade och jag ville skrika men det kom inget ljud utan min mun fastnade som ett stort o och jag stod där i chock. Mascaran rann nerför mina kinder men du var inte där, Kim, och höll om mig och torkade bort tårarna.

Nu flera månader efteråt ligger jag här i gräset bredvid fotbollsplanen som var din favoritplats innan alkoholen hade tagit över dig och hela ditt liv. Jag tänker på alla fotbollsträningar och fotbollsmatcher som du spelat här. Fotbollen hade blivit ganska oviktig när alkoholen tog över. Du drack för att du skulle få vara en i gänget men på vägen tappade du fotbollen som varit en så stor del av ditt liv. Du tappade dig själv. Du tappade livet. Du tappade mig.

Du var bara sjutton år den dagen. Den dagen du tog ditt sista andetag. Den dagen fanns du inte vid min sida. Den dagen blev en mardröm som jag inte kunde fly ifrån. Den dagen som blev ett brev, som jag skriver till dig men som du aldrig kommer kunna läsa. Jag saknar dig Kim men det kommer du aldrig få veta. Jag slutade med all sprit den dagen. Jag måste glömma den dagen. Jag måste gå vidare. Men jag kommer aldrig kunna säga farväl.

NIO TIMMAR

FINALIST HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: TOVA ANDRÉE

SKOLA: INTERNATIONELLA ENGELSKA SKOLAN, GÄVLE

LÄRARE: CECILIA HOLMKVIST

Klockan 00.00 midnatt.

Samtidigt som stadsklockorna började slå tolv hårda slag kunde man höra klingan av allas shotglas som möttes i lyckan av det nya året. Skratt och jubel omringade oss på hustaket och shotglaset fylldes ännu en gång. Jag hade inte känt mig så livfull och lycklig på länge som i just det ögonblicket.

Alla började röra sig mot takets mitt och musiken började dunka i mina öron. Mitt långa mörka hår fastnade i mitt läppglans då och då mellan mina dansrörelser men det brydde jag mig inte om, just nu var allt i perfektion. Ännu en shot och kanske ännu en till. Jag började känna hur jag blev varm om kinderna, jag kanske borde sluta men jag kunde inte, inte än, jag var på autopilot.

Jag och några andra från nyårsfesten började röra oss mot hissarna, ut från byggnaden och in i en taxi. Främlingar, men när alkoholen rann genom vårt blod var vi bästa vänner. En kille med en blond kalufs på huvudet drog fram en flaska champagne ur sin läderjacka och vi turades om att tömma den till den minsta droppen. Natten var vår, ända tills solen tittade fram och vi tog vara på varenda sekund.

Klockan 9.00 nästa morgon.

Jag vaknar men jag är inte medveten, en outhärdlig värk i bakhuvudet. Vad hände? Jag försöker gnugga bort dimman som har fastnat i ögonen och se var jag befinner mig. Jag ligger hopkurad i en vit tygsoffa som är fylld med röda fläckar, antagligen spillt vin. I rummet finns även en röd matta och det är dekorerat med mörkblå tapeter, jag är i alla fall hemma. Jag är omringad av vinflaskor och minnesluckor från en galen natt.

Jag försöker leta i minnet efter någon sorts förklaring, hur jag kom från en taxi runt midnatt till mitt hus med en baksmälla som känns som någon bankar en i huvudet med en hammare? Jag vinglar fram till spegeln och blir alldeles stel av chock. Det som fick mig chockad var inte bara det utsmetade läppglanset eller

maskaran som nu låg under ögonen istället för på ögonfransarna, utan min dyra blå klänning som knappt var en klänning längre utan mer ett blått skynke. Den var uppsliten från nederdelen nästan upp till bröstet och såg ut som någon hade klippt den i kanterna som en häxklänning på halloween.

Jag försöker forma bilder inuti mitt huvud men det hela blir bara ett virrvarr av färger som gör mig yr och illamående. Varför skulle jag dricka så mycket? Kunde jag inte tagit det lugnt? Vem vet vad som kan ha hänt!

Jag måste ta reda på vad som hände, men vad ska jag göra för jag minns ingenting. Ingenting.

UTAN TITEL

FINALIST HÖGSTADIET

FÖRFATTARE: CLARA PERSSON

SKOLA: PETERSVENSKOLAN, KLIPPAN

LÄRARE: ERICA ANDERSSON

Jag känner hur slangarna nyper i armarna och vänder på huvudet. På höger sida står en stor ställning med flera apparater och vänster arm är inkopplad i en slang. När jag följer den med blicken ser jag droppställningen som står och vaktar. Jag grimaserar med ansiktet som känns konstigt stelt, som när man har en ansiktsmask som håller på att torka.

Jag blundar och ser igår kväll som i snabbspolning.

Skratt i en mörk lokal, svettiga kroppar. En tidning som någon sätter fyr på, på skoj försvarar hon sig när någon säger till. Skratten som byts ut till skrik och panikslagna rop när gardinen tar fyr. Elden sprider sig snabbt. För snabbt. Snart är alla väggar slukade av elden som far fram. Alla försöker ta sig ut och det blir snabbt en propp. Sedan blir allt svart och jag är tillbaka till verkligheten med sterila vita väggar och pipande apparater. Jag bara vilar i flera minuter och hör plötsligt brottstycken av mumlande röster i vad jag tror är en korridor.

Oansvarigt... Innebrända... Bara tjugofem...

Sekunden därefter kommer en syster i vit fladdrande rock in i mitt rum.

Hon har ett mjukt ansikte men när hon pratar är tonen hård, som om det som hände var mitt fel.

– Du har tur som är vid liv.

Först blir jag bara förvirrad, men sedan kopplar jag ihop alla ledtrådar. Jag ropar på en sjuksköterska och ber om en spegel. När den väl kommer vågar jag knappt kolla i den, rädd för vad jag kommer att få se. Jag räknar till tre och öppnar ögonen. Där det för bara någon dag sedan kollade fram en femton år gammal tjej med lite för stor näsa och glittrande blå ögon, syns nu någon med matta ögon och fult hår. Ansiktet är brännskadat, det ser ut som om någon smält huden och sedan låtit det torka.

Jag får panik och kastar spegeln i golvet.

Rummet är bara upplyst av min lilla sänglampa med Nalle Puh

som motiv. Jag kollar i min spegel och beundrar mig själv. Ansiktet skimrar av glitter och mascaran ramar in ögonen. På mig har jag Marias maskrosgula kortklänning som sitter som en smäck på min smala kropp. Hon lyckades också trola bort finnarna i pannan som jag dragits med sedan femman.

Någon har fixat en fest i en gammal lokal, det är ju inte världens lyx men får duga. Nästan hela klassen ska komma, men det kommer betydligt fler från andra skolor.

Ringklockan avbryter mig. Jag slänger en snabb blick i spegeln och rusar sedan ner till dörren där Maria väntar.

Klackskorna åker på och sedan bär det av till byn.

Väl framme vid lokalen blir jag lite nervös och saktar ner stegen. Men den känslan byts ut mot glädje och skratt när jag druckit ett glas läsk som bränner i halsen.

Resten av kvällen är en röra av skratt prat och dans, fram till slutet.

Jag är yr och vet inte riktigt vad jag gör. Ett minne av sanning eller konsekvens dyker upp. Någon sticker en tändare och ett papper i min hand och jag gör så klart vad som sägs.

Sedan minns jag bara att jag inte kan andas innan sjukhusgolvet med den krossade spegeln dyker upp igen.

Det jag trodde var oföränderligt i mitt liv; vänskapen med Maria, mina lyckliga föräldrar och mitt samvete, är nu för alltid borta.

Jag kommer aldrig komma över de tio minuterna som förstörde mig, och tog mina vänners liv.

INTE EN DJÄVEL KAN RÖRA HONOM NU

FÖRSTAPRISTAGARE GYMNASIET

FÖRFATTARE: JOHANNA MARTINSSON

SKOLA: TÖRNSTRÖMSKA GYMNASIET, KARLSKRONA

LÄRARE: PETER CHRISTENSON

MOTIVERING: Trots sitt dramatiska slut är det en språkligt pregnant novell med små detaljer som omedelbart anger tonen och känslan. Författaren bygger mästerligt upp spänningen. Man anar katastrofen, förstår att den kommer, men man hoppas ändå, och kan inte sluta läsa.

Mjuka steg i hallen. Jag hör hur han tassar så försiktigt och tyst. Allt för att inte väcka de som sover, allt för att vara så osynlig som möjligt. Försiktigt öppnas min sovrumsdörr och jag hör hans ljusa röst, på gränsen till ljudlöst, viska i natten.

– Cleo, jag är rädd.

Rösten skakar och jag vet att det han säger verkligen är sant. Svagt viskar jag att jag är vaken. Försiktigt öppnas dörren ännu mer och han kommer närmare mig. Han kryper försiktigt upp i min säng och lägger sig så nära mig att jag känner hur hans hjärta slår hårt innanför den tunna bröstkorgen. Jag viskar att ingen kommer komma åt honom när han är hos mig. Inte en enda djäväl kommer att få röra honom. Inte en gång till.

Min lillebror Pontus var inte ens född när mamma för första gången tog fram en flaska. Han var inte påtänkt när hon dränkte sina sorger första gången. Jag var sex år gammal när jag för första gången kom hem från skolan och möttes av stanken. Sedan dess har den doften blivit den enda som känns som hemma för mig. Det är som om det gör mig lugn, jag känner mig trygg och mår bra. Trots att jag aldrig mår bra eller är lugn när jag är hemma. Ibland tänker jag på hur Pontus ser på livet, han som aldrig har upplevt en annan hemmiljö än den här.

Han som alltid varit oskuldsfull och änglalik.

– Cleo, varför gör mamma såhär mot mig? sa han efter första slaget.

Varför gjorde mamma det mot Pontus och inte mot mig? Var-

för lät hon honom stå emellan oss två? Det var mig hon skulle röra vid, mig hon skulle ta tag i och vägra släppa. Men Pontus var för frågvis. Han frågade henne varför inte han fick smaka av vattnet hon drack, av äppeljuicen som luktade äckligt. Varför fick inte han dricka ur flaskan som hon gjorde? Och där stod jag, hjälplös och oförmögen att göra någonting åt situationen. Jag kunde inte skydda honom från hennes vrede. Kunde inte skrika på henne så att grannarna hörde.

Ett klagomål till och vi hade blivit vräkta.

Så där låg vi nu i min 90-säng och kramades hårt. Jag kände Pontus andetag mot min nakna överkropp. Kände att hjärtats slag blev färre, det tog längre tid för det att pumpa. Han andades äntligen lugnt igen. Men mitt hjärta slår, det slår så hårt att jag blir rädd att jag väcker honom. Rädd att mamma ska springa in i mitt rum och slänga ut honom på golvet. Banka hans huvud i golvet tills det bildas en stor pöl av blod. Jag är så rädd att hon ska ta tag kring hans hals och vägra släppa. Men jag försöker slappna av. Försöker andas lugnare och sakta ner hjärtslagen. Jag hör mamma vända sig i rummet intill. Hör hur hon välter en flaska på golvet och jag ber en tyst bön om att hon snart somnar i sin säng.

Mamma tystnar inte i rummet intill. Hon blir allt mer högljudd. Jag hör hennes steg över golvet. Hur hon inte lyfter fötterna utan låter dem smeka den kalla ytan. Ibland önskar jag att hon ska snubbla på en mattkant och dö. Bara så att vi ska få lite lugn och ro här hemma. Bara så att den välbekanta hemmadof-ten ska förändras. Jag önskar att hon ska slå huvudet i köksbordet och somna in i en pöl av blod. Bara så att Pontus ska få ett bättre liv än jag.

Men mamma vet exakt var alla mattkanter ligger i hela lägenheten. Hon vet exakt var alla spetsiga hörn befinner sig och undviker dem. Min mamma har blivit en mästare på att förflytta flaskor mellan lägenhetens alla bord. Från telefonbordet i hallen, till matbordet i köket och vidare till bordet på toaletten. Hon behöver inte tända lampan i hallen för att hitta från sitt rum till skåpet. Helvetes-skåpet. Det ligger så mycket sorg inför de dörrarna. Så mycket smärta som stängs in där.

Hennes steg har flyttats från rummet till hallen. Hon sätter fötterna på de ställen där det hörs som mest. På just de punkterna där golvet knarrar. Snart kommer hon stå utanför Pontus rum.

Glimtar hon på dörren kommer hon se att han inte ligger där och då är det jag som får ta emot allt. Då blir det mig hon beskyller. Hon kommer skrika att jag kidnappat hennes barn. Att jag tagit hennes allt ifrån henne. När jag ligger där blir tanken inte lika skrämmande. Jag gör allt för Pontus, hon ska aldrig mer få röra honom. Stegen närmar sig Pontus rum och mitt hjärta börjar dunka igen. Snart kommer hon öppna hans dörr precis som hon gör varje natt. Snart kommer hon se hur hans säng ekar tom. Lakanen är skrynkliga av den nattliga oron. Hon kommer se att han inte valt henne i natt heller.

Jag sluter mina ögon och räknar tyst i huvudet. Tio... nio... åtta... sju... sex... fem... fyra... tre... två... ett... Dörren till mitt rum smälls upp så hårt att bokhyllan på den motsatta väggen börjar skaka. För mitt inre ser jag hur den faller mot henne och träffar hårt. Det gör den inte. Den vinglar bara till och hamnar sen på sin plats igen.

– Cleo! Vad har du gjort med min Pontus? Varför ligger han inte i sin säng?

Pontus rör sig intill mig och jag klappar honom försiktigt över ryggen när mamma tänder lampan i taket. Jag ser hatet i hennes blick, hennes vanligtvis blåa ögon är svarta och dimmiga. Hon rusar fram mot min säng och riktar in sig på Pontus. Situationen vi befinner oss i nu är inget nytt. Jag hoppar snabbt över Pontus så att jag hamnar mellan mamma och honom. Nu ska mamma få igen för allt hon gjort. Hon ska inte röra oss mera.

Jag tar snabbt tag i min skrivbordsstol och svingar den mot mamma. Hon duckar. Jag svingar den igen, mamma hinner inte reagera och jag träffar. Hon tar stöd mot bokhyllan. Hon faller och bokhyllan över henne. Jag tackar Gud att hon slängt upp min dörr så hårt att bokhyllan blivit ostadig. Tackar Gud att stolen träffade henne på andra försöket och att det knappt syns någonting på den. Pontus vaknar till i min säng och vänder sig om mot mig.

– Cleo, vad var det som lät?

Han gnuggar sig i ögonen med sina små händer.

– Det var bara bokhyllan som rasade, sov nu, säger jag till honom och ler.

Nu kan ingen skada honom mer. Inte en djäväl kan röra honom nu.

OM DE BARA VISSTE VAD JAG VET

ANDRAPRISTAGARE GYMNASIET

FÖRFATTARE: MARIA ARVIDSSON

SKOLA: ÖSTRABO, UDDEVALLA

LÄRARE: MARION MEISTER

MOTIVERING: Gripande berättelse som är skriven med ett målande och vackert språk, och som slutar på ett finurligt sätt.

Arons leende reflekteras mot de mörka väggarna i lokalen likt solstrålar som reflekteras mot en blank, mörk vattenyta en julimorgon och får hela ytan att förvandlas till en vacker, gyllene tavla. En tavla som alla vänder sig om för att få en glimt av. En tavla som till synes ser enkel och lättanalyserad ut. De tror att de har genomskådat honom för länge sedan, men faktum är att den lättanalyserade tavlan är mer komplicerad än den verkar och bara jag vet hemligheten bakom den. Om de bara visste vad jag vet, då skulle de äntligen förstå.

Hans ord: Jag kom, jag såg, jag segrade! får sorlet att upphöra och lämnar en tystnad efter sig, en tystnad fylld av förväntan på hans nästa drag. Han söker upp min blick, jag ler. Han börjar gå in i lokalen med självsäkra, graciösa steg. Han sveper genom lokalen likt en oktobervind som får träden att ge vika. Det är precis vad som händer när människorna, som i en trans ger vika för att bana väg för honom. Han är den alla vill ha men inte kan få. Den som alla tror de vet vem det är men deras tro är blott en illusion.

Hans underbara leende, den kaxiga repliken kombinerat med hans självsäkra steg in mot mitten av folkmassan i lokalen. Hans nonchalanta men ändå öppna och trevliga ansiktsuttryck får honom att likna den hårda, gnistrande skaren som täcker snömassorna där under. Hans yta är hård och gnistrande men jag vet att det finns tonvis av snömassor där under som aldrig kommer upp till ytan. Smutsiga snömassor som legat där för länge. Runt omkring honom börjar människorna vakna upp ur sin trans.

Hans steg ändrar riktning, de styrs mot mig. Folkmassan viker

fortfarande av när han banar sin väg mot mig men de är nu närvarande. I bakgrunden hör jag Rude i högtalarna, somliga sjunger med. De flesta sjunger högt, med en sluddrig röst. Det blir ingen direkt melodi, orden glider in i varandra och låten tappar sin mening. Men så möter jag hans blick, den sköljer över mig likt de första värmande solstrålarna i april. Han går mot mig, jag går mot honom. Vi dras till varandra som magneter där jag är den positiva polen och han den negativa. Just i denna stund tycks allt vara perfekt.

Jag kan ändå inte låta bli att undra hur vår relation, hur hans liv, hade sett ut om det inte varit för alkoholen. Hur det hade varit om han låtit den hårda, gnistrande skaren försvinna och låta alla snömassorna därunder tina bort tills endast den bara marken där under återstod. Om han hade låtit allt tina bort, stått ut med den trista, slaskiga perioden för att sedan kunna visa världen sitt sanna jag. Folk tror att han är född till att vara den han är, men det är alkoholen som styr honom. Om de bara visste vad jag vet så hade de förstått. Förstått att den vackra tavlan egentligen är en simpel kopia av det verkliga, fantastiska originalet.

ATT FALLA

TREDJEPRISTAGARE GYMNASIET

FÖRFATTARE: NATHALIE KÄLLSTRÖM

SKOLA: REALGYMNASIET, GÄVLE

LÄRARE: SUSANNE GREES

MOTIVERING: Novellen är skriven med ett levande språk och tar på ett kraftfullt sätt upp alkoholens biverkningar och följder.

– Kom ner för i helvete Sofie! vrålar jag ut i den kyliga kvällsluften samtidigt som ett aggressivt rökmoln pyser ur min mun. Illskan bubblar upp och den växande klumpen svider till i magen.

– Chilla för fan, det är hur lugnt som helst! fnittrar hon fram samtidigt som hon lutar sig bakåt så det långa guldiga håret flyger i vinden som i en schamporeklam.

Hennes skyhöga Jeffreys och ett anabolt självförtroende har tagit henne från marken och halvvägs upp på en vinglande byggstege som står lutad mot garagetaket. Hennes runda blå ögon är dimmiga och den annars perfekt plutande munnen har ett självsäkert men frånvarande flin. Ett gäng berusade, främmande människor har redan tagit sig upp på taket och Sofie vill inte vara sämre hon. Hennes neonrosa, korta och tigha klänning har åkt upp så att man nästan kan urskilja färgen på hennes trosor och de svarta nylontightsen till för att skydda hennes knubbiga ben mot novemberkylan har rispat upp sig på ena låret. Jag står arg som en jordgeting på sidan och ser på hur min bästa vän med okontrollerbara steg på något vis lyckas ta sig upp på taket och skriker sedan ut i lyckorus av det hon just åstadkommit. Den djupa besvikelsen och frustrerande maktlösheten hon precis utsatt mig för gör att jag känner hur tårarna bränner bakom de välsminkade ögonlocken. Min kropp skakar av kyla och adrenalin då jag vänder på klacken och svär tyst för mig själv.

Fast ingen är tillräckligt nykter för att ens lägga märke till den korta, gapande tjejen som inte verkar ha någon humor så skäms jag när jag med arga steg går in mot huset och festen igen. Jag drar lite i den tigha kjolen som Sofie lånat mig och rättar till den crèmevita blusen samtidigt som det glappande ljudet från de stora

tenniskorna jag tidigare rivit åt mig i hallen upphör. Innan jag kliver in igen så stannar jag upp och ser på den svarta ytterdörren där en blänkande silverskylt sitter med texten ``Här bor familjen Hanson`` inrstat. Tanken på att en familj bor här vanligtvis ger mig lite dåligt samvete men vad kunde de förvänta sig egentligen? Hur naiv får man bli?

Klockan har nästan slagit midnatt och Sofie syns fortfarande inte till, dock så tänker jag inte gå och leta upp henne. Hon får faktiskt komma till mig och be om ursäkt den här gången, tänker jag fast jag vet att det förmodligen aldrig skulle hända. Jag har hamnat i soffan mitt i vardagsrummet tillsammans med Anna, Viktor och någon annan kille som jag inte kan namnet på men som luktar som en blandning av svett och One million-parfym. Det var tjockt med folk på festen, vissa kände jag igen från vår skola men andra hade jag aldrig ens hört talas om förut. Anton, som han som bodde här hette hade tydligen däckat redan vid 22.00 och sov nu ovetandes om den svinstian hans så kallade vänner har gjort om hans vardagsrum till. Den beigea ryamattan under soffan är full av fläckar och hela det vita bordet framför soffan är fyllt med tomma och halvtomma flaskor och glas. Jag hör Anna och svett/parfymkillen som har en högljudd diskussion om huruvida Sverigedemokraterna kommer att göra Sverige gott eller ont som att de skulle vara politiskt pålästa någon av dem. Annas pipiga röst får henne att låta dummare än vad hon är och det till hennes fördel, i alla fall hos killarna.

Viktor som också suttit tyst och lyssnat till dem lägger plötsligt sin hand på min axel och nästan lite för hastigt vänder jag mig mot honom. Han har sitt vanliga kritvita flin på läpparna och hans ögon som jag drömt om så många gånger söker efter mina. Han har på sig en blå och vitrandig piké T-shirt och håret är back slickat likt en brat på midsommar. I vardera hand håller han en plastmugg och den ena räcker han till mig.

– Skål, säger han och sveper innehållet som jag också nu förväntas hålla i mig men mår illa av bara tanken. Istället smuttar jag lite försiktigt på den beska drycken som bränner nere i maggropen. Viktor lägger sin hand på mitt ena ben och jag ryser genom hela kroppen. Vi småpratar en stund och jag förklarar att jag är här med Sofie men att vi bråkat. Trots att han förmodligen inte bryr sig ett dyft om två tjejers halvtöntiga tjafs så lyssnar han artigt medan jag berättar. Efter ett tag så tystnar jag och inser hur löjligt allt låter och tillsammans exploderar vi ut i ett bubblande gapskratt.

– Du är så djävla snygg, säger han med samma underbara leende på läpparna och en explosiv känsla av spänning sprider sig inom mig.

– Aha, tack, är det enda jag får fram samtidigt som jag känner hur han flyttar sig närmre mig i soffan. Han lutar sig fram mot mitt ansikte och vi låter våra läppar mötas i en kyss som gör att håren reser sig på min rygg. Men plötsligt mitt i kyssen så stannar den dånande musiken upp och en känsla av obehag fyller rummet.

Det hade inte tagit lång tid innan alla blivit nyfikna eller rädda och tagit sig ut ur huset för att ta reda på vad som sker. Viktor håller nu sin arm runt mig där vi står på uppfarten och iakttar männen i blått och de blinkande bilarna som parkerat snett på vägen framför huset. Ur dem kliver det sjukhusklädda män och kvinnor med bårar och syrgasmasker men jag förstår fortfarande inte vad som händer. Folk står i en klunga framför garaget men jag kan inte se vad det är alla tittar på. Så får jag syn på den silvriga byggstegen som ligger snett bakom folkmassan och pusselbitarna börjar ramla på plats för mig. Men var är Sofie? Hon kanske vet vad som har hänt.

– Jag tror det har hänt något på garagetaket, säger jag med en skakig röst till Viktor och söker samtidigt noggrant med blicken efter en neonrosa klänning bland alla människor. Men jag hittar den inte. Plötsligt känner jag hur Viktor tar ett grepp om min kropp och trycker sig mot mig.

– Titta inte nu, säger han med en röst som inte låter som hans egen. Men det gör jag. Mina blå ögon följer med blicken ett rosa neonsken och min kropp blir kall och stel. Klumpen i magen bränner som ett eldklot och det känns som att jag ska kräkas. Jag ser ett välbekant guldigt svall som sveper i vinden likt en schamporeklam men den här gången inte buren av ett par lite för höga klackskor utan av två män och en bår. Männen småspringer mot bilen och försvinner snabbt bakom dörrarna på bilen innan de slås igen. Med en rivstart ilar den iväg och längs gatan hörs olyckans tjutande ljud som skriker ut i den kyliga novembemattnen.

DU & JAG

FINALIST GYMNASIET

FÖRFATTARE: HANNA BOSTEDT
SKOLA: REALGYMNASIET, GÄVLE
LÄRARE: FREDRIK AHLQVIST

Idag är det precis ett år sedan de hittade dig. En olycka sa de. Men vilken jävel som helst kunde se att det inte var någon olycka. Hur skulle det kunna vara en olycka att ta sitt eget liv? För visst var det så? Att hoppa framför tåget är väl att ta sitt liv? För varje dag som går känns det mer och mer som att tomrummet mellan sekunderna är den enda gången jag kan slappna av. Den enda gången jag kan andas. Men så precis när lungorna fyllts med ny luft och jag tror att det äntligen är över, att det äntligen slutar göra ont, så slår visaren om på nytt och nästa sekund tränger sig på som ett slag i magen och påminner mig om verkligheten.

För alltid, var det inte så vi sa? Så länge jag kan minnas har det varit du och jag. Det var vi mot världen...

Nyår var på en fredag det året. Hur jag än försöker kan jag inte hindra mig själv från att tänka på vad som hänt om du aldrig gått dit. Skulle du leva då? Om du aldrig druckit, om du aldrig druckit för mycket. Alla vet att din farsa är alkoholist, alla vet att du inte tål den djävla spriten. Men ändå drack du. Ändå lät de dig dricka. Jag har gråtit mig till söms vid tanken av vad de lät honom göra med dig. Ingen sa något. Ingen satte stopp. Istället togs det bilder som skickades runt och som skrattades åt, vem visste att det skulle förstöra allt, precis allt. Bryta ner dig bit för bit...

Han blev senare anmäld för våldtäkt, men blev aldrig dömd.

- Det finns för lite bevis, sa man.
- Hon bad om det, sa en annan.

Helvetes människor. Jag blir mörkrädd av att veta att han släpptes fri efter det han gjorde mot dig. Att han levde vidare precis som ryktena. Varenda falsk äcklig mening, varje ord.

När jag stänger ögonlocken ser jag hur du ligger där på golvet, kall och medvetlös. Hur ingen ger dig så mycket som en blick, hur ingen reagerar. Tårarna rinner ner för kinden och pressar bort minnena för en sekund för att sedan låta de komma tillbaka om möjligt ännu starkare. Jag fanns inte där

för dig när du behövde mig som mest och du valde döden, istället för att fortsatt kämpa, tog du ditt liv.

Ingen läkare kunde någonsin laga din trasiga kropp. Du var för evigt förstörd i tusen bitar. Det varma röda mot det isande vita. Blodet som färgade snön.

Att förlora någon man älskar är som att förlora en bit av sig själv. Men du var mer än bara en bit av mig, du var hela mig. Det var du som gjorde mig hel. Hur ska jag någonsin kunna leva vidare när en så stor del av mig inte finns kvar? Hur ska jag orka gå upp på morgnarna, orka prata, orka andas? Det handlar inte om att ta en dag i taget längre utan snarare om att ta sig igenom minuter. Saknaden efter dig är otrolig. Det tomrum du lämnat kvar kommer för alltid eka tomt.

Käraste syster. Käraste underbara syster. Här på jorden har allt stannat, allt håller andan. Jag har lärt mig se på saker med andra ögon nu. Livet är värt att leva trots att det gör ont och det tar inte slut bara för att man dör. Minnena lever kvar så länge någon finns där för att minnas dem. Jag har bestämt mig nu. Jag ska leva för dig, jag ska leva och minnas dig käraste syster...

FASA

FINALIST GYMNASIET

FÖRFATTARE: JOHANNA ERIKSSON

SKOLA: ROSENDALSGYMNASIET, UPPSALA

LÄRARE: MATTIAS SÖDER

Spänningen i det tysta huset är så tjock att den skulle kunna trycka ihop en läskburk. Vinden viner i träden omkring huset och får regnet att fara omkring i luften, regndropparna smattrar mot fönsterrutan i det äldsta barnets sovrum. Men ikväll är han inte ensam, hans lillasyster ligger tätt intill hans bröst och tillsammans bildar de en boll under täcket. Rädsla strömmar genom de två barnen, den äldre försöker att vara den starka men det är svårt när man inte vet vad man har att vänta sig. Väntan är nästan det olidligaste.

När kommer han?

Vilket humör kommer han vara på ikväll?

Hur kommer det vara imorgon?

Vinden tar tag i några grenar och slår dem mot fönsterrutan vilket får barnen att rycka till. Han kramar henne närmare och stryker hennes hår i en lugnande gest medan han mumlar tröstande ord i hennes öra. Han hatar mannen som kan komma hem vilken minut som helst och skada dem mer än han redan har gjort. Han hatar mannen för vad han har gjort och för vad han kommer att göra. Han hatar vad det är som hans lillasyster utsätts för. Vad som är värre är att han inte kan skydda henne. Hur mycket han än vill så går det inte. Det är inte sonen som kan kontrollera mannen och det är knappt att mannen kan det heller. Vad som driver honom är alkoholen.

Flickan kvider när dörrhandtaget på den låsta ytterdörren trycks ner med ett kraftigt ryck. Han har kommit. Han är arg. De kan bara be att skadorna inte blir så allvarliga den här gången. Mamman och hennes barn har en lång kväll framför sig. Snabba steg rör sig över golvet när ryckandet övergår till bankande och vrålände. Pojken lindar täcket närmare deras kroppar som om det är en sköld som kommer att skydda dem.

När ljudet av händer som upprepade gånger slår alla kroppsdelar de kommer åt klarar inte flickan av att lyssna längre. Innan hennes bror har en chans att stoppa henne har hon sprungit ut ur rummet och nedför trappan för att undsätta sin mamma. Hon tvärstannar när hon tar in scenen framför sig och utav ren reflex börjar hon gallskrika. Nu är hennes bror på fötterna och när han är halvvägs nedför trappan är skriket abrupt avklippt av ett kraftigt slag. Ljudet av skinn mot skinn sänder en rysning nedför pojkens ryggrad och fastän han vet precis vad som händer så ber han för det motsatta. En duns ljuder genom rummet och därefter faller tystanden som ett tjockt täcke i huset. Panik flödar genom pojkens kropp och får honom att störta in i rummet. Precis som hans syster tvärstannar han när scenen blir tydlig framför honom.

Hans mamma ligger halvnaken på golvet medan blåmärken börjar ta form på hennes kind och hennes bara armar. Vid hennes sida står en man med vilt hår och dimmiga ögon. Ögonen är mörka och alldeles för bekanta för familjen men för tillfället stirrar de på något vid pojkens fötter. Långsamt vänder pojken sin uppmärksamhet från sin pappa för att titta ner på sin syster.

Några veckor senare står pojken tillsammans med sin mamma på kyrkogården framför en gravsten.

Vila i frid.

Emilia Ek

5 februari 2008 – 6 september 2014

Du kommer alltid att vara älskad och saknad.

Kvinnan virar sina armar runt pojkens axlar och drar in honom i sitt bröst innan hon begraver sitt ansikte i sonens hår. Snyftningar bryter sig loss från deras kroppar och blandas ihop till ett hjärtskärande ljud. Det är svårt att tro att de har gjort annat än att sörja. Tårar blockerar pojkens syn och han söker tröst i sin mammas famn. En stund står de bara där och låter sin sorg för sin förlorade dotter och syster komma ut. De mår bättre nu än de gjort på länge, ingen av dem har längre något att frukta då rädslan är instängd bakom lås och bom, tillsammans med mannen som en gång var deras största fasa.

REGN

FINALIST GYMNASIET

FÖRFATTARE: DAVID EVERTSSON

SKOLA: HULEBÄCKSGYMNASIET, HÄRRYDA

LÄRARE: KATARINA LANGE

Hotellrummet stank av cigarettrök. På samma sätt som den smutsbruna målarfärgen var en del av väggen hade röken grott in och vuxit fast, blivit en del av rummets atmosfär. Trots ventilationsfläktens ansträngda brummande var luften kvav. Kvav och mörk. Rummets enda ljusinsläpp utgjordes av en blinkande gatlykta, vars ljus sken in genom ett litet fönster högt upp på den ena väggen. Regnet smattrade mot fönsterblecket och vattnet strilade ner från en stupränna högt ovanför fönstret. Efter sin flykt genom luften landade det med ett plaskande ljud i en pöl utanför. Då och då hördes ljudet av en förbipasserande bil som kämpade sig fram genom en kaskad av vatten. Som ett sövande täcke bäddade ljuden in mina sinnen och gjorde mig dåsig. Jag vände mig om i sängen, oförmögen att somna. Den gav ifrån sig ett plågsamt knarrande, som om den kände medlidande för min vända. Om sängen bara visste. Jag stirrade med en tom blick på ett halvtomt glas med vatten som stod på nattduksbordet bredvid sängen.

Vatten! Jag satte mig hastigt upp. Världen snurrade och ljusfläckar dansade framför mina ögon. Jag sjönk ner i sängen igen, låg stilla en kort stund. Nästa försök gick bättre, nu var jag mer försiktig när jag satte mig upp. Glaset stod inom räckhåll. Med ett kraftlöst grepp lyfte jag glaset och förde det mot min mun. Min underläpp, torr som en öken, sprack upp och den varma, metalliska smaken av blod spred sig över tungan. Trots smärtan placerade jag kanten av glaset mot munnen och tömde innehåll-
et med några djupa klunkar. Vattnet sköljde ner i min strupe och fuktade min snustorra hals som en våg av befrielse. Jag ställde ner glaset, drog några djupa andetag och reste mig upp. Det fick de dansande ljusfläckarna att återvända, den här gången tycktes de virvla runt i en hastig dans framför mina näthin-
nor. Magen värkte, jag kunde inte minnas min senaste måltid. Med vacklade steg stapplade jag bort mot det lilla badrummet.

Väl inne i det trånga utrymmet öppnade jag den rostiga vattenkranen och böjde mig ner över det minimala handfatet.

Med kupade händer fångade jag upp lite av det rinnande vattenet. Skvätte det i ansiktet. Upprepade proceduren. Det svalkande vattnet sköljde över mig och jag drog en suck av lättnad. Föreställde mig för en stund att vattnet kunde spola bort den jag var, den jag hade blivit. Inte bara tillfälligt, utan för alltid. Jag rätade sakta på nacken och drog axlarna bakåt. Framför mig stod en man. Hans vattendränkta ansikte var blekt med mörka, blodsprängda ögon och en ovårdad skäggstubbe. Det tunna, stripiga håret hängde platt ner över ögonen, fastklistrat mot huden. Gråa slingor låg insprängda som vita gäss på ett mörkt vatten. Mannen såg undernärd ut, han hade insjunkna kinder och tydligt framträdande skulderblad under den utslitna, vattenfläckiga t-shirten. Några små vita fläckar började dansa runt mannens huvud. De blev allt fler och jag kände hur världen började röra på sig igen, fram och tillbaka. Jag blev tvungen att böja mig framåt, ta stöd med händerna mot handfatets kalla porslinskant. Den här gången dröjde det innan jag fick blod nog i huvudet för att kunna stå upprätt igen. När jag rätade på nacken igen var den slitna skuggan av en framtidslös man borta.

Våra blickar möttes, hans ögon var klara och fulla av förväntan när han lutade sig framåt, betraktade sin egen spegelbild och belåtet nickade. Ynglingens täta hår var mörkt, nästan svart. Det svallade ner över öronen och virvlade runt i otaliga lockar, likt ett livligt vattenfall som hade fastnat vid sin källa och med vilda rörelser kämpade för att frigöra sig. Efter ett sista fruktlöst försök att rätta till en särskilt motsträvig hårslinga gav den unge mannen upp, vände sig om och rätade på ryggen. Med några raska steg var han framme vid dörren som ledde ut ur rummet. Han stannade till. Skivan som hade spelat i bakgrunden gjorde sig nu påmind genom att haka upp sig i en djup repa. Den hakade alltid upp sig där, vid ljudet av Jeff Lynnes röst som gång på gång upprepade samma fras: "...s all around me...s all around me...s all around me...". Om och om igen. Ynglingen klev tillbaka in i rummet, slog av skivspelaren och stegade ut ur rummet. Dörren slogs igen och rummet blev tyst. Jag var ensam, igen. Ensam sånär som på en mängd fiskar som mållöst simmade runt i ett stort akvarium, placerat centralt i rummet. Det var som om rummet, med möbler och allt, var utformat efter akvariet, som om det funnits där redan innan huset byggdes. Den brokiga skaran av fiskar levde i ett minutiöst utformat landskap med noggrant utplacerade stenar, grottor, vattenväxter, miniatyrbyggnader, ett sjunket skepp och diverse andra föremål. Akvariet stod i skarp kontrast till

det stökiga tonårsrummet, där låg skrynkliga kläder utspridda över golvet, en obäddad säng vars lakan låg hopskrynklade i en hög vid sängens fotända. Vid ena väggen ett skrivbord som var översållat med papper, skolböcker, pennor, läskburkar och en mängd skivor; däribland Dennis Wilsons senaste LP, fortfarande inplastad. Mannens skäggiga ansikte som prydde omslaget lystes upp av ljusa solstrålar som sken in genom rummets stora fönster, helt utan att bry sig om glasrutan som låg i deras väg.

Jag avskydde glaset, det var det enda som låg mellan mig och den värld jag såg framför mig. Jag var som vatten i en försluten butelj, inte som solstrålarna i fönstret. Aldrig skulle jag få komma ut, för evigt skulle jag vara fast i denna mörka värld. Det tjänade ingenting till att fortsätta stirra in i spegeln, det förlutna var förbi. Det fanns inget att göra åt det.

Med en kraftansträngning slet jag blicken från spegeln, vände mig om. Den hårda, kalla klinkern som täckte badrumsgolvet isade mot mina fötter när jag med hasande steg rörde mig mot dörren. Hotellrummets hårda säng kändes med ens oerhört lockande. Vid dörröppningen tog det tvärt stopp. Inte på grund av den höga tröskeln, utan för att något hade fångat min uppmärksamhet. Något nytt, något fantastiskt. Jag slog kisande ner blicken. Rummet var fyllt med ljus, som om någon hade målat väggarna vita och nu stod och lös med hundra starka lampor. Allt mörker var bortblåst, jagat av solens ljusa strålar som sköts in genom det lilla fönstret. Tusentals små dammpartiklar for dansande genom luften i ett oregelbundet moln, som för att uttrycka sin glädje för solens återkomst. Deras planlösa flykt hade inget mål, men vad gjorde det? De var nöjda ändå. Nöjda över den värme som spred sig i rummet, nöjda över det ljus som lös upp rummet, nöjda över den kisande mannen som med en hand framför ögonen stod och log i dörröppningen. De var nöjda över det fönstret han slog upp, nöjda över den varma, friska luft som strömmade in och fyllde rummet med liv. Nöjda över den stol mannen med ett skrapande ljud sköt över golvet; i riktning mot fönstret, nöjda över den luftström som ledde dem upp genom fönstret och ut i det fria. Tätt efter följde den kisande mannen, som med en kraftansträngning hade tryckt sig genom fönstret och nu låg och pustade på den fuktiga asfalten. Han var nöjd. Nöjd över den svala, hårda trottoar han kände mot sin rygg. Nöjd över solstrålarna som värmdes hans ansikte. Nöjd över de droppar som med jämna mellanrum träffade honom i magen, dropparna som inte riktigt hunnit med regnet och som nu skyndsamt lämnade stuprännan ovanför i sin iver att hinna ikapp de andra. Han var lycklig.

Kommentar: Berättelsen är öppen för tolkning, men syftar främst på att huvudpersonen lever i ett beroende, han känner sig instängd i sin mörka värld. I spegeln ser han tillbaks på sig själv som ung, lycklig och välmående. Mannen inser att han måste förändra sig, göra sig fri. Han lyckas klättra upp genom fönstret, som symbol för uppförsbacken mot att bli fri från beroendet. Han lyckas, och ett nytt liv börjar.

PRATA OM ALKOHOL

Novellsamling med ungdomars tankar och erfarenheter kring alkohol

E-post: info@prataomalkohol.se

Internet: www.prataomalkohol.se

Telefon: 08-410 214 64

Produktion: Sprit- och Vinleverantörsföreningen och Sveriges Bryggerier

Projektansvar: Kunskapskraft & Media AB, www.kkm.se

Design: Kunskapskraft & Media AB, Inhouse

Tryck: Arne Backman information AB

Första upplagan, 2015, Stockholm

ISBN: 978-91-637-8055-4

Projektet Prata om Alkohol är namnskyddat och tillhör

Sprit- och Vinleverantörsföreningen i Sverige.

Kopiera gärna material för undervisningssyfte.

Ange gärna källan om detta inte framgår av materialet.

Kopiering för kommersiellt syfte är förbjudet enligt lagen

om upphovsrättsskydd.

PRATA OM ALKOHOL